

Verslag excursie dijken Steenbergen, maart 2023

Dijken zijn bijzonder interessant voor biodiversiteit in het algemeen en wilde bijen en hommels in het bijzonder. In het programma Rijke Dijken van de Delta worden dijken in Zuid-Holland, West-Brabant en Zeeland onderzocht op de waarde voor insecten. Op deze website wordt in een korte video helder uitgelegd waarom dijken zo interessant zijn: www.bestuivers.nl/dijkenproject

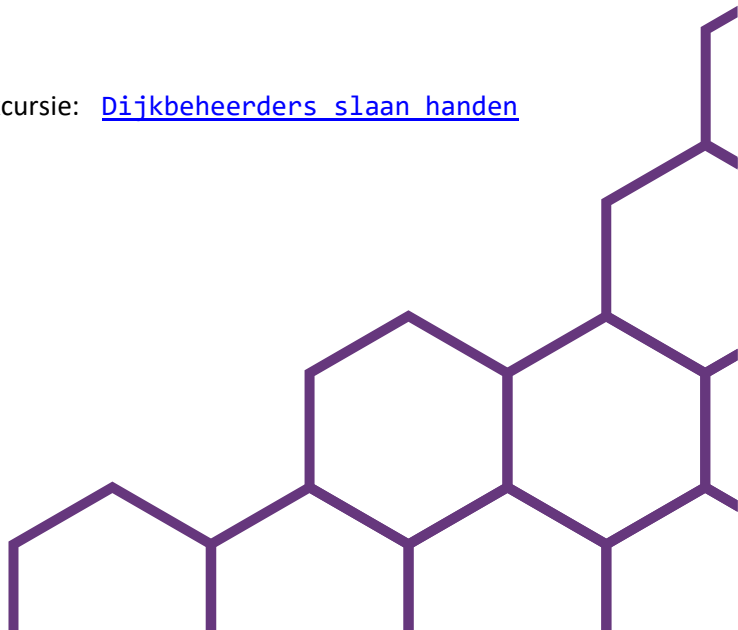
In maart bezochten we met medewerkers van Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Waterschap Brabantse Delta, Brabants Landschap en Gemeente Steenbergen een aantal dijken in de Gemeente Steenbergen die in beheer zijn bij deze partijen. De ecologen Niels Godijn en Linde Slikboer legden uit wat de waarde van deze dijken is en wat goed gaat en beter kan in het beheer van de dijken. De aanwezigen deelden hun kennis en ervaringen. De bekeken dijken zijn: Nieuw Vossemeersedijk, Hollaerdijk, dijk bij het Benedensas, Oude Vlietpolderdijk.

Algemene conclusie is dat maatwerk is belangrijk, maar er zijn wel een aantal algemene aandachtspunten die op vele dijken toepasbaar zijn, een paar voorbeelden:

- Een stabiel beheer (jaarlijks hetzelfde) is belangrijk om insecten een langdurige leefplek te bieden.
- Dijken zijn rustgebieden, stabiele elementen in het landschap.
- Ondersteunend landschap, zoals de nabijheid van natuurgebieden of drachtbomen is doorslaggevend voor aanwezigheid van veel en een diversiteit aan insecten.
- Maatwerk is nodig, iedere dijk heeft een eigen karakter.
- Wel een aantal algemene tips:
 - o Vaker maaien geeft meer ruimte aan een variatie aan planten. Maar vaker maaien leidt ook tot meer verstoring. Een advies is om zo weinig mogelijk te maaien, en ook stukken te laten staan. Op primaire keringen is de wens om het gras wat hoger te laten omdat dat minder snel uitdroogt. Dan is een tip om 1x/jaar te maaien en zo laat mogelijk, b.v. in oktober.
 - o Variatie in landschap en op microniveau, kale stukjes, steile randen, etc., behalve kruiden ook struweel en overhoeken laten verruigen.
 - o Variatie in beheer: soms ook niets doen.
 - o Nabijheid van ondersteunend landschap maakt het verschil. Dus werken aan robuuste netwerken, dit is met name ook een opgave voor beleid!
 - o Geconcludeerd is dat meer integraal terreinbeheer nodig is, het gaat om het totaalplaatje. Samenwerken is daarvoor noodzakelijk.
 - o Pachters (met vee) kunnen een mooie rol spelen. Help hen om op de juiste manier te begrazen.

In de Steenbergse Bode verscheen dit artikel over de excursie: [Dijkbeheerders slaan handen ineen](#)

Bijenlandschap West-Brabant wordt ondersteund en mogelijk gemaakt door haar partners en door

Dit voorjaar wordt op meerdere dijken in onze regio de biodiversiteit gemeten. En de aanwezige beheerders hebben aangegeven met de tips aan de slag te willen gaan. In oktober komt de groep weer bij elkaar om de ontwikkeling en ervaringen te delen.

Bijzonder is dat tijdens de excursie de oliekever werd gezien. Deze kever is volledig afhankelijk van het stuifmeel dat wilde bijen in hun nesten verzamelen.

Bijenlandschap West-Brabant wordt ondersteund en mogelijk gemaakt door haar partners en door

Provincie Noord-Brabant

